

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

**ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК АГРОЕКОСИСТЕМ УКРАЇНИ:
СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД ТА ІННОВАЦІЇ**

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

29 квітня 2018 року

Полтава

2018

УДК 631.95

З – 41

Редакційна колегія:

Писаренко П.В. – перший проректор ПДАА, д-р с.-г. наук, проф., чл.-кор.ІАУ;

Дегтярьов В.В. – зав. кафедрою ґрунтознавства ХНАУ ім. В.В.Докучаєва, д-р с.-г. наук, проф.;

Ласло О.О. – доцент кафедри землеробства і агрохімії ПДАА, канд. с.-г. наук, доцент.

Збалансований розвиток агроєкосистем України: сучасний погляд та інновації: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 29 квітня 2018). – Полтава: ПДАА, 2018. – 145с.

У збірнику представлені матеріали конференції за результатами досліджень щодо збалансованого розвитку агроєкосистем України: сучасний погляд та інновації.

Збірник тез є частиною науково-дослідних тем: «Розвиток АПК на основі раціонального природокористування» Полтавської державної аграрної академії (номер державної реєстрації 0114U000625 від 19.03.2014 р та «Агроєкологічні аспекти створення й ефективного функціонування екологічно стабільних територій (номер державної реєстрації 0116 U005721 від 22.11.2016р).

Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів й аспірантів вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно-правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика збалансованого розвитку агроєкосистем України. Матеріали видані в авторській редакції.

© Автори тез, включені до збірника, 2018

© Полтава, 2018

Піщаленко М.А., <i>Мазіленко С.С.</i>	РОЛЬ ВАСИЛЯ ВАСИЛЬОВИЧА ДОКУЧАЄВА У СТАНОВЛЕННІ ПРИРОДООХОРОННОЇ СПРАВИ НА ПОЛТАВЩИНІ.....	88
Ласло О.О., <i>Пономаренко В.В.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ СОЇ ІНОКУЛЯНТАМИ У СУМІШІ З МІКРОДОБРИВАМИ.....	91
Писаренко В.М., <i>Мусієнко С. В.</i>	ОСОБЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ ПОПУЛЯЦІЇ ЗЛАКОВИХ МУХ ТА ПРОГНОЗ ЇХ ПОЯВИ В АГРОЦЕНОЗАХ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	93
Ласло О.О., <i>Семергей С.</i>	ЗАСТОСУВАННЯ ЛІГНОГУМАТИВ У ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ КУЛЬТУР.....	97
Піщаленко М.А., <i>Клюшник Д.Г.</i>	ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ ПРОЯВУ ПАРНИКОВОГО ЕФЕКТУ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВИРІШЕННЯ.....	99
Писаренко В.М., <i>Плюта А.А.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ ПОЛТАВЩИНІ.....	102
Піщаленко М.А., <i>Ятло С.В.</i>	СТАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ м. ПОЛТАВИ ОРГАНІЧНИМИ ПРОДУКТАМИ ХАРЧУВАННЯ.....	106
Макеєва О.В.	ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ У СФЕРІЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ.....	111
Піщаленко М.А., <i>Дігтяр Є.С.</i>	ВПЛИВ АУКСТИЧНОГО ЗАБРУДНЕННЯ НА ДЕНДРОФЛОРУ УРБООКОСИСТЕМИ.....	114
Нагорна С.В., <i>Ласло О.О.,</i> <i>Нагорний Г.В.</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БІОПРЕПАРАТУ ДІАЗОФІТ У ПОСІВАХ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО.....	118
Піщаленко М.А., <i>Соляник О.І.</i>	АГРОЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	122
Вагавлюк Л.В.	БІОЛОГІЧНЕ РІЗНОМАНІТТЯ ЕНТОМОФАУНИ НА ТЕРИТОРІЇ СЗЗ КИЇВСЬКОЇ ПТАХОФАБРИКИ.....	126
Строкаль В.П.	АНАЛІЗ РІВНЯ РОДІЮЧОСТІ ҐРУНТІВ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ С.Г. КУЛЬТУР.....	129
Бараболя О.В., <i>Ляшенко Є.С.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ КАРТОПЛІ..	133
Строкаль В.П.	АНАЛІЗ РІВНЯ РОДІЮЧОСТІ ҐРУНТІВ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ С.Г. КУЛЬТУР.....	136
Бараболя О.В., <i>Зленко Б.П.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРІГАННЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА....	140
Пригода Є.В.	ЕФЕКТИВНІСТЬ БІОЛОГІЧНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ КАПУСТИ ВІД КОМПЛЕКСУ ШКІДНИКІВ РЯДУ ЛУСКОКРИЛІ (LEPIDOPTERA).....	142

- очищає повітря за рахунок поглинання рослинами вуглекислого газу і виділення ними кисню;
- надає будівлям і спорудам гарний естетичний вигляд;
- економить споживання електроенергії на роботу кондиціонерів в літній час;
- знижує витрати на обігрів верхніх поверхів взимку;
- збільшує термін служби зеленої покрівлі, і знижує витрати на ремонт і обслуговування даху;
- дає додаткову шумоізоляцію мешканцям верхніх поверхів;
- захищає дах від шкідливого впливу погодних умов – дощу, снігу, морозу, спеки, продовжуючи термін її служби;
- компенсує простір, повертаючи господареві загиблі під забудовою зелені галявини.

Отже, при облаштуванні зеленого даху зростає експлуатаційна площа будинку, з'являється можливість обладнати чудове місце для відпочинку, знизити температуру повітря, що сприяє зменшенню прояву парникового ефекту в даному районі міста.

Писаренко Віктор Микитович

д. с.-г.н. професор, професор кафедри екології,
охорони навколишнього середовища та
збалансованого природокористування
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна

Плюта Анастасія Андріївна

здобувач вищої освіти СВО «Магістр»
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ ПОЛТАВЩИНИ

Площа Полтавської області вкрита лісом та інші лісовкриті площі (під
полезахисними лісосмугами, іншими захисними лісонасадженнями,

чагарниками) зараз займають 275817 га. Лісистість області (співвідношення лісо вкритої площі до площі суші) з 2000 року збільшилась з 7,55% до 8,7% у 2006 році, однак залишається меншою середніх показників лісистості в Україні (15,6%) при оптимальній лісистості для регіону 15%[1]. Тому зараз Полтавщина за цим показником займає лише 14 місце по Україні. Тенденції останніх років щодо постійного збільшення річних лісонасаджень в області свідчать про можливість досягнення у 2020 році ступеня лісистості території Полтавщини 10%. Ліси Полтавщини характеризуються середньою продуктивністю [2]:

- загальний запас деревини на 1 га – 175 м³;
- загальний запас деревостанів – 42,7 млн.м³;
- середній вік – 56 років.

Вагомим показником сучасної флори лісонасаджень є кількість рідкісних видів і угруповань, які потребують охорони. У флорі вищих судинних рослин Полтавщини виявлено 169 рідкісних видів, у тому числі: 7 – занесених до Європейського червоного списку, 48 – до Червоної книги України, 137 – регіонально рідкісних, що мають обмежене поширення в Полтавській області, з них 85 охороняються в області [2].

Питання необхідності покращення лісистості території Полтавщини поставало перед землевласниками ще на початку XIX століття. Саме в цей час у південній степовій зоні, де часто спостерігалися катастрофічні посухи, природоохоронні дії спрямовувалися на боротьбу із стихійними явищами, що завдавали величезної шкоди господарству. У степовій зоні було розпочато природоохоронні роботи, які мали виняткове значення для поліпшення природного середовища: закріплювалися піски, створювалися штучні ліси у степових ландшафтах. Історія XIX століття позначила полтавську губернію двома постатями яскравого практичного господарювання: на початку – В.Я. Ломиковський, в останні два десятиліття – О.О. Ізмаїльський.

На початку XIX століття В.Я. Ломиковський підкреслюючи органічний зв'язок лісу і поля, подав новий метод господарювання – поєднання землеробства з посадкою лісних насаджень: він в перше в Росії 1809 року

висадив полезахисні високостовбурні дерева та інші види лісних насаджень у власному маєтку під Миргородом. В.Я. Ломиковський став засновником формування нової системи насаджень, заклавши вітроломні полезахисні смуги. Створене 1832 року в Росії товариство для заохочення лісного господарства нагородило В. Я. Ломиковського золотою медаллю за книгу «Разведение леса в сельце Трудолюб» - за постійне заняття лісним господарством із 1809 року, окультурення болотних низин і непрохідних трясин. Вирощування на них плодкових та інших дерев, котрими задовольнялися потреби власні й селян у дров'яному та будівельному матеріалі[1].

Першочерговими проблемами охорони лісової природи Полтавщини лісівники вважають такі:

- 1) збільшення лісистості за рахунок заліснення земель, не придатних для сільського господарського використання, створення захисних насаджень;
- 2) підвищення продуктивності і біологічної стійкості лісів, посилення їх водоохоронно-захисної та гідрологічної ролі; освоєння та заліснення усіх еродованих земель;
- 3) поліпшення породного складу лісів шляхом своєчасного і якісного проведення рубок догляду;
- 4) розширення сировинної бази з дикорослих плодкових та ягідних дерев;
- 5) розширення зелених зон навколо міст і населених пунктів, їх внутрішнє озеленення;
- 6) впровадження наукових основ охорони природи ті біологічних методів боротьби з шкідниками і хворобами дерев і чагарників [3].

Розв'язання проблем у лісовому господарстві вимагає нових підходів до визначення потенційних і реальних можливостей галузі для задоволення потреб національної економіки в лісосировинних ресурсах, використання нових більш ефективних форм і методів управління лісогосподарськими підприємствами, сформованих та принципах ринкової системи господарювання. Це потребує

визначення цілої низки завдань для покращення використання ресурсно-виробничого потенціалу сільськогосподарського підприємства.

Основними завданнями сільськогосподарського виробництва слід вважати створення відповідних економічних умов лісокористування, усунення диспропорцій між сировинними запасами лісу і розмірами їх експлуатації на основі принципово нових лісівничих, господарських і технічних рішень, спрямованих на розширене відтворення лісових ресурсів, задоволення потреб народного господарства в деревині та інших продуктах і корисностях лісу урахуванням екологічних і соціальних факторів. Це, в свою чергу, потребує реалізації комплексу заходів у лісопромисловому виробництві в напрямках будівництва нових і реконструкції діючих підприємств, перепрофілювання і часткової зміни випуску продукції, утилізації і максимального використання деревинних відходів, низькосортної і технологічної сировини, оптимізації системи машини і механізмів, застосування прогресивної технології і диференціації технологічних процесів на підприємствах [2].

Комплект заходів по ліквідації дефіциту лісосировини і посилення природоохоронних функцій слід здійснювати через розв'язання економічних, технологічних і правових питань відтворення і використання лісових ресурсів:

1) Підвищення продуктивності наявних лісів, реконструкція малоцінних насаджень, заліснення низькопродуктивних, непридатних і еродованих земель, створення літніх плантаційних насаджень;

2) Докорінна зміна потреб і перспектив розвитку машинобудування, впровадження сучасних технологій для лісогосподарського, лісопромислового виробництва з метою інтенсифікації відтворення лісових ресурсів, промислової переробки сировини;

3) Створення умов для пріоритетного розвитку біохімічної промисловості, як такої, що забезпечить ефективне і максимальне використання біомаси дерева, вторинних ресурсів;

4) Реорганізація існуючої організаційно-виробничої структури управління і діючого господарського механізму з наданням їм функцій, притаманних ринковим відносинам [3].

Бібліографічний список:

1. Гармаш Т.П. Портрети діячів природоохоронної справи: Полтавщина (XIX – поч. XX ст.)/ Т.П. Гармаш.- Полтава: ТОВ «АСМІ», 2009.-196 с.
2. Стецюк Н.О. Ліси :Полтавщини: поширення, фітоценотичні особливості та проблеми збереження// Проїшов вже час ліси рубати, пройшла пора ліси садить: М-лиекол. наук.- практ. конф. (Пирятин, 22 травня). – Полтава: Полтавський літератор, 2009. – С. 29-33.
3. Пługатар Ю.В., Бойко П.М., Шевчук В.В., та ін. Екологічне лісознавство: Навчальний посібник/ Ю.В. Пługатар, П.М. Бойко, В.В. Шевчук, Т.О. Бойко.- Херсон: ФОП гринь Д.С., 2014.-248 с.

Піщаленко Марина Анатоліївна

к. с.-г.н. доцент, доцент кафедри екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна

Ятло Сергій Васильович

здобувач вищої освіти СВО «Магістр»
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна

СТАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ м. ПОЛТАВИ ОРГАНІЧНИМИ ПРОДУКТАМИ ХАРЧУВАННЯ

Харчування є однією з найбільш істотних форм взаємозв'язку організму людини з навколишнім середовищем, яке забезпечує надходження в організм у складі харчових продуктів поживних речовин, білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, мінеральних речовин і води. На сьогодні на полицях супермаркетів